

Ekonomická univerzita v Bratislave
Národohospodárska fakulta

Jaromír Novák, Zuzana Chmelárová, Ladislav Pasiar

**POMÔCKA NA REFLEXIU UČITEĽA
O VÝSLEDKoch ŠTUDENTSKEJ ANKETY**

Katedra pedagogiky

2023

Autori ©

doc. Ing. Jaromír Novák, PhD. (vedúci autorského kolektívu)

PhDr. Zuzana Chmelárová, PhD.

Ing. Ladislav Pasiar, PhD.

Text neprešiel jazykovou úpravou. Za odbornú stránku textu, korektúru a konečnú verziu publikácie zodpovedajú autori.

Obsah tejto príručky bol vytvorený ako súčasť intelektuálnych výstupov projektu Erasmus+ Strategické partnerstvá č. 2020-1-SK01-KA203-078299 „Designing holistic and sustainable educational development to improve student learning“.

Podpora Európskej komisie na výrobu tejto publikácie nepredstavuje súhlas s jej obsahom, ktorý odráža len názory autorov, a Komisia nemôže byť zodpovedná za prípadné použitie informácií, ktoré sú v nej obsiahnuté.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ÚVOD

Spoločným cieľom učiteľov a študentov vo vyučovacom procese je rozvíjať osobnosť študentov, ich odborné vedomosti, spôsobilosti a iné osobnostné vlastnosti v súlade so stanovenými cieľmi výučby a plánovanými výstupmi vzdelávania v jednotlivých vyučovacích predmetoch, a naplňať tak postupne profil absolventa príslušného študijného programu. Táto spoločná cesta vysokoškolským štúdiom nie je vždy jednoduchá, vyžaduje si veľké odhodlanie a množstvo síl oboch subjektov vyučovacieho procesu. Hlavnou úlohou učiteľov je organizovať vyučovací proces a jeho jednotlivé prvky tak, aby s nimi jednotliví študenti prešli túto cestu čo najefektívnejším spôsobom. To znamená hľadať také spôsoby vzdelávania a metódy učenia sa študentov pre jednotlivé predmety a ich témy, ktoré vyhovujú učebným štýlom aktuálnych študentov, sú pre nich zaujímavé a motivujúce, a zároveň čo najlepšie nadväzujú na ich vzdelávacie potreby a na konkrétne vyučovacie ciele, ktoré sa pomocou nich majú naplňať.

Je dôležité, aby učiteľ svojich študentov čo najlepšie poznal, skúmal ich životný štýl, hodnoty a postoje a usiloval sa neustále im prispôbovať vyučovací proces tak, aby tvoril čo najprirodzenejšiu súčasť ich životov. Tento dynamický proces odráža hektickosť súčasného spoločenského vývoja, a preto kontinuálna reflexia učiteľa o študentoch, ich vzdelávacích potrebách, spôsoboch ich učenia sa a o tom, ako s nimi zladit' vyučovací proces, je čoraz dôležitejšou súčasťou pedagogickej práce každého z nás.

Podnety od študentov, ako vnímajú vyučovací proces a jeho rôzne elementy v jednotlivých predmetoch, sú pre reflexiu učiteľa veľmi cenným podkladovým materiálom. Ten mu pomáha ľahšie identifikovať oblasti, ktorým by aktuálne mal pri úvahách o svojom predmete a jeho výučbe venovať pozornosť. Tiež môže byť cenným zdrojom námetov na to, akým spôsobom ich v ďalšom semestri čo najvhodnejšie upraviť, aby boli výsledky vzdelávania študentov každým rokom lepšie.

Študentské ankety sú niekedy nesprávne vnímané najmä ako nástroj hodnotenia práce učiteľov, čo však z pohľadu systému zabezpečovania kvality výučby nemá byť ich prvoradá úloha. Otázky v nových dotazníkoch používaných na Ekonomickej univerzite v Bratislave od akademického roka 2022/2023 boli zámerne formulované tak, aby študenti prioritne nehodnotili samotného učiteľa a jeho prácu, ale aby predovšetkým odrážali vnímanie rozličných prvkov vyučovacieho procesu v jednotlivých predmetoch študentmi. V tejto forme sú podľa vzoru renomovaných zahraničných univerzít najmä dôležitým materiálom, s ktorým by učelia mali po každom semestri aktívne pracovať a využívať ho na hľadanie príležitostí, ako kontinuálne skvalitňovať vyučovací proces vo svojich predmetoch.

Túto príručku sme pripravili s cieľom *pomôcť učiteľom pri ich pravidelnej sebareflexii po každom semestri v nadväznosti na odpovede študentov v jednotlivých otázkach študentskej ankety*. Pri práci s ňou odporúčame takýto postup:

1. **identifikovať oblasti, ktorým** na základe výsledkov študentskej ankety **treba venovať najväčšiu pozornosť** pri zdokonaľovaní procesov výučby a učenia sa v predmete,
2. realizovať reflexiu o vyučovacom procese v predmete a **inšpirovať sa stručným opisom významu daných oblastí pre učenie sa študentov uvedeným v tejto príručke**,
3. **pomôcť si hľadaním odpovedí na čiastkové otázky**, ktoré v príručke uvádzame pri každej oblasti na inšpiráciu učiteľa.

Ponúknuté otázky na reflexiu majú čitateľovi slúžiť len na prvotnú inšpiráciu, resp. na lepšie porozumenie významu jednotlivých otázok v dotazníku. Dôležité je, aby si podľa charakteru predmetu učiteľ kládol aj ďalšie relevantné otázky sám a najmä aby sa úprimne usiloval nájsť na ne odpovede. To nie je vždy jednoduché, preto vrelo odporúčame **rozprávať sa o príčinách** vnímania jednotlivých oblastí študentmi (výsledkov študentskej ankety v jednotlivých otázkach dotazníka), ako **aj o možnostiach ich vylepšenia priamo so študentmi**, ktorí absolvovali daný predmet. Tí môžu učiteľovi pomôcť ľahšie pochopiť skutočné príčiny výsledného hodnotenia (vnímania) daného aspektu výučby študentmi. Zároveň študenti môžu prísť aj s nápadmi, ako by sa predmet v tejto oblasti dal vylepšiť, aby študijné výsledky v budúcnosti boli ešte lepšie. Tiež je výborné po každom semestri **diskutovať o možnostiach ďalšieho skvalitnenia výučby s kolegami** s cieľom vzájomnej inšpirácie a výmeny skúseností z už osvedčených príkladov dobrej praxe. V neposlednom rade môžu učiteľovi pomôcť aj rozličné **učebnice z oblasti vysokoškolskej pedagogiky**, resp. rozmanité **príručky s osvedčenými tipmi na zefektívnenie vysokoškolskej výučby**.

Pre lepšiu prehľadnosť uvádzame analyzovaný dotazník študentskej ankety v prílohe. Samotný text príručky je členený jednoducho podľa blokov, do ktorých sú otázky študentskej ankety zoskupené, a to v rovnakom poradí, ako sú uvedené v tomto dotazníku. Veríme, že príručka pomôže čitateľom lepšie sa orientovať v cennom materiáli na reflexiu o vlastnej výučbe, ktorý po každom semestri získavame vďaka študentskej ankete. Podobne privítame všetky námety od čitateľov na vylepšenie tejto príručky.

Autori

BLOK A

Osobná participácia v predmete (Čo som spravil ja ako študent pre učenie sa v tomto predmete?)

Otázky v prvom bloku študentskej ankety zisťujú, do akej miery boli študenti ochotní a schopní venovať svoj čas a úsilie učeniu sa v rámci daného predmetu. Vnútoraná motivácia, ako aj skutočné angažovanie sa samotného študenta vo vyučovacom procese sú nevyhnutným predpokladom na dosiahnutie plánovaných výstupov vzdelávania. Cieľom zaradenia týchto otázok do dotazníka na jednej strane bolo, aby študenti od začiatku vyplňania ankety jasnejšie vnímali, že ich študijné výsledky neodrážajú len to, ako bol vyučovací proces nastavený zo strany učiteľa, ale vo veľkej miere ich ovplyvňujú sami svojím prístupom k štúdiu. Na druhej strane pre učiteľa sú odpovede na otázky v tomto bloku cennou informáciou o tom, do akej miery zodpovedal čas venovaný študentmi predmetu (či už priamo účasťou na prednáškach alebo cvičeniach, alebo nepriamo v rámci domácej prípravy na výučbu, skúšku a i.) očakávanej študijnej záťaži podľa informačného listu predmetu (počtu získavaných kreditov: 1 kredit = 26 hodín venovaných štúdiu). Dôležité je, aby si učitelia aj študenti uvedomovali, že problémom nie je len to, keď reálna časová záťaž študentov v predmete výraznejšie prevyšuje plánovaný rozsah času a kreditov, ale aj opačne, ak študenti tento predmet boli schopní úspešne absolvovať (otázka A6) aj pri výrazne nižšej potrebe venovať svoj čas štúdiu v danom predmete (otázky A2 až A5). Zaujímavú informáciu prináša tiež porovnanie začiatkovej motivácie študenta venovať sa štúdiu daného predmetu (otázka A1) s realitou (otázky A2 až A5), ako aj rovnomernosť rozloženia študijných aktivít počas semestra (otázky A2 až A4 verus otázka A5).

Otázka A1: Na začiatku semestra som bol(a) motivovaný(á) vynaložiť požadované úsilie a vyčleniť si potrebný čas na štúdium a učenie sa v tomto predmete.

Študent tu opisuje vnútornú motiváciu vynaložiť určité úsilie a vyčleniť si adekvátny čas na štúdium predmetu. Ide o odraz toho, či sa na začiatku semestra chcel naučiť niečo nové v tomto predmete, bol ochotný venovať mu čas a energiu, napríklad preto, že ho predmet (ne)upútal názvom či obsahom podľa informačného listu predmetu, (ne)vnímal jeho význam pre svoj študijný program alebo neskoršie uplatnenie sa v praxi a i.

V prípade horšieho hodnotenia v tejto otázke uplatnite sebareflexiu. Odporúčame položiť si napríklad nasledujúce otázky, úprimne si na ne odpovedať, zamyslieť sa nad odpoveďami, hľadať riešenia a realizovať zmenu:

Je informačný list predmetu výstižný a pre študentov zrozumiteľný? Prispievajú v ňom plánované výstupy vzdelávania, obsah učiva, plánované metódy výučby a hodnotenia študentov jasne k ich lepšej uplatniteľnosti v praxi a naplneniu profilu absolventa?

Poukázal(a) som na úvodnom stretnutí na zmysel zaradenia predmetu v rámci študijného plánu a jeho význam pre budúcu prax študentov? Vysvetlil(a) som im, prečo sa im oplatí dôsledne sa pripravovať na tento predmet? Poukázal(a) som na nadväznosť preberaných tém a potrebu učiť sa priebežne? Vyzdvihol(la) som, kde ďalej počas štúdia využijú poznatky z tohto predmetu (ak nejde o posledný ročník)?

Vysvetlil(a) som študentom systém priebežnej kontroly vedomostí a spôsoby odmeňovania za dobré výsledky v priebežnej práci, aby som ich motivoval(a)?

Som sám (sama) presvedčený(á) o význame tohto predmetu? Som sám (sama) dostatočne nadšený(á) pre svoj predmet?

Otázka A2: Počet mojich aktívnych účastí na prednáškach z tohto predmetu...

Otázka A3: Počet mojich aktívnych účastí na cvičeniach z tohto predmetu...

Otázky A2 a A3 vypovedajú o čase, ktorý študent skutočne strávil účasťou na priamej výučbe predmetu. Zaujímavé pre učiteľa môže byť porovnanie tejto informácie podľa jednotlivých študentov jednak s úvodnou motiváciou vynaložiť požadované úsilie a čas na štúdium predmetu (otázka A1), ako aj s dosiahnutými študijnými výsledkami (konečným hodnotením) v predmete (otázka A6). Najmä v prípade väčšej vzorky respondentov môže byť prínosné skúmať, nakoľko tieto odpovede vzájomne korelujú. Odporúčame ďalej hľadať príčiny prípadnej nízkej účasti na výučbe hlavne vtedy, keď sa vzájomná korelácia s pôvodnou motiváciou študentov alebo ich študijnými výsledkami nepotvrdí. Nízka účasť na výučbe napriek pôvodnej vysokej motivácii mohla nastať z dôvodov, ktoré možno odhaliť pri hlbšej analýze odpovedí v bloku B1 v prípade prednášok alebo v bloku B2 v prípade cvičení. Naopak, výborné hodnotenie v predmete napriek nízkej účasti na výučbe (alebo opačne zlé hodnotenie v predmete napriek vysokej účasti na výučbe) by malo vyvolať výraznejšiu motiváciu učiteľa zaoberať sa otázkou, ako koncipovať prednášky alebo cvičenia v predmete, aby mali väčší prínos pre učenie sa študentov (najmä vďaka podrobnej analýze a zhodnoteniu výsledkov vo všetkých ostatných blokoch otázok).

Otázka A4: Príprave na vyučovací proces v tomto predmete som počas semestra venoval(a) týždenne v priemere...

Otázka A5: Štúdium na záverečné hodnotenie (skúšku/uzatvorenie aktívnej formy výučby) v tomto predmete mi trvalo približne...

Celková študijná záťaž zodpovedajúca počtu kreditov za absolvovanie predmetu nezahŕňa len účasť študentov na priamej výučbe, ale aj všetky ostatné študijné aktivity, ktoré v rámci predmetu absolvujú, ako napr. samoštúdium literatúry, poskytnutých zdrojov, zdrojov získaných samostatnou prácou študenta a pod. Tiež zahŕňa vypracovanie zadaní, písanie rôznych druhov odborných prác, esejí, prípravu prezentácií a pod. Iné príklady: domáce precvičovanie príkladov, ktoré boli preberané na hodine, hľadanie informácií k úlohám, k problematike ako takej. Skupinová práca s kolegami, hľadanie riešení problémových úloh, kreatívne úlohy. Komunikácia s vyučujúcim alebo spolužiakmi mimo vyučovacích hodín, konzultovanie zadaných úloh, diskusie o prebratých témach. Môže zahŕňať aj neformálne rozhovory o obsahu učiva, úlohách, zadaníach, odborných prácach, riešeníach modelových situácií, najmä však prípravu študenta na priebežné formy hodnotenia, učenie sa na skúšku atď.

Ak sa skutočný čas, ktorý študenti venujú predmetu, výraznejšie odchyľuje od postavenia predmetu v študijnom pláne a počtu kreditov zaň, zvážte, či netreba urobiť zmeny v plánovaných aktivitách, ktorými sa študenti v predmete učia, prehodnotiť ciele alebo metódy výučby či priebežného a záverečného hodnotenia študentov, aby jeho skutočná študijná záťaž potrebná na úspešné absolvovanie predmetu zodpovedala jeho postaveniu v študijnom pláne. Alebo, naopak, netreba prehodnotiť postavenie predmetu a počet kreditov za jeho absolvovanie?

BLOK B

Tento blok otázok skúma vnímanie spôsobu realizácie výučby študentmi – osobitne v rámci prednášok a v rámci cvičení (ak predmet má obe formy výučby). Spôsob, akým je vyučovací proces usmerňovaný, má tiež veľký vplyv na študijné výsledky, lebo popri schopnostiach a motivácii študentov dotvára podmienky, za akých sa proces učenia sa v predmete deje.

B1 Spôsob výučby na prednáškach (Ako prednášky podporovali moje učenie sa?)

Otázka B1.1: *Mal(a) som jasnú predstavu o cieľoch jednotlivých prednášok a ich vzájomnej nadväznosti.*

Na zvýšenie záujmu a motivácie študentov je dôležité, aby v jednotlivých aktivitách počas semestra videli zmysel. Tomu pomáha, ak sú ciele jednotlivých prednášok učiteľom jasne komunikované alebo sú zverejnené v informačnom liste či iných materiáloch k predmetu, kde sa s nimi študenti oboznámi. Je výborné, ak ich učiteľ jasne formuluje a zdôrazňuje vo väzbe na preberané učivo a metódy práce počas prednášok. Študenti by mali mať jasnú predstavu o tom, kam sa chcú a majú dostať a ako k tomu prispievajú jednotlivé prednášky. Ciele prednášok by mali byť formulované tak, aby študenti videli, že si poznatky majú nielen zapamätať a porozumieť im, ale že budú potrebné aj na to, aby ich vedeli ďalej aplikovať, použiť na analýzu, riešenie problémov a situácií z praxe a pod. Na vytvorenie ucelenej sústavy učiva tak, aby študenti skutočne porozumeli vzájomným súvislostiam medzi jeho jednotlivými súčasťami, je tiež dôležité zvyrazňovať, ako jednotlivé skutočnosti počas prednášky či medzi jednotlivými prednáškami na seba nadväzujú.

V prípade horšieho hodnotenia uplatnite sebareflexiu. Odporúčame položiť si napríklad nasledujúce otázky, úprimne si na ne odpovedať, zamyslieť sa nad odpoveďami, hľadať riešenia a realizovať zmenu:

Mal(a) som sám (sama) jasno v tom, čo je cieľom každej mojej prednášky?

Mal(a) som sám (sama) jasno v tom, prečo je táto prednáška pre študentov dôležitá?

Oznámil(a) som študentom, čo očakávam, že budú vedieť na konci každej prednášky a aké to je dôležité pre úspešné absolvovanie predmetu?

Mal(a) som ujasnené, prečo prednášky nasledujú práve takto? Sú zoradené logicky z hľadiska nadväznosti učiva? Môžem na prednáške využívať predchádzajúce učivo, a tak vytvárať sústavy vedomostí, ktoré prispievajú k trvalejšiemu zapamätaniu si osvojovaného učiva?

Je štruktúra obsahu predmetu dobrá, logická a zmysluplná?

Otázka B1.2: *Počas semestra sa na prednáškach striedali viaceré vyučovacie metódy (napr. vysvetľovanie, názorné ukážky, diskusia, problémový výklad, brainstorming a i.).*

Striedanie viacerých metód vyučovania a učenia sa študentov počas semestra aj v rámci jednej prednášky je dôležité jednak na zníženie monotónnosti vyučovacieho procesu, ale najmä preto, že jednotliví študenti majú rozličné preferované štýly učenia sa a vyhovujú im rôzne prístupy. Preto striedanie viacerých metód, ktoré zodpovedajú rozličným štýlom učenia sa študentov,

prispieva k lepším študijným výsledkom širšej skupiny študentov. Dôležité je využívať rôzne metódy na zvýšenie záujmu a motivácie študentov, ako napr. priebežné otázky do publika, výzvy na premýšľanie, uvádzanie príkladov z praxe, zmysluplné využívanie diskusie alebo heuristického rozhovoru (rozhovoru, pri ktorom študenti sami na základe otázok kladených učiteľom prichádzajú na nové poznatky), problémový výklad, názorné ukážky, videá, aplikácie na získavanie spätnej väzby od študentov, na overovanie miery porozumenia učivu, priebežná realizácia formatívneho hodnotenia (poskytovanie spätnej väzby študentom) atď.

Príklady možných otázok na reflexiu o tejto oblasti:

Zamyslel(a) som sa nad každou prednáškou, ako by sa dala oživiť, aby bola zaujímavejšia, interaktívnejšia, keďže monotónna činnosť (napr. len monologický výklad počas celej prednášky) znižuje pozornosť študentov, čo má vplyv na vedomosti, ale aj disciplínu študentov na hodine (bavia sa, sledujú mobilné zariadenia)?

Využíval(a) som počas prednášky okrem vysvetľovania aj diskusiu, príklady zo života, z praxe, názorné ukážky? Rešpektoval(a) som rôzne učebné štýly študentov, pôsobil(a) som na viaceré zmysly?

Otázka B1.3: Učivo na prednáškach bolo vysvetľované zrozumiteľne.

Schopnosť zrozumiteľne vysvetliť učivo je považovaná za jednu z najdôležitejších pedagogických kompetencií učiteľa. Učiteľ by sa mal snažiť formulovať vety jasne, krátko a výstižne, čo uľahčí pochopenie učiva. Na uľahčenie predstavivosti by mal uvádzať množstvo príkladov z praxe. Pre hlbšie porozumenie treba učivo vysvetľovať v jeho vzájomných súvislostiach.

Príklady možných otázok na reflexiu o tejto oblasti:

Poznám úroveň vedomostí svojich študentov, na ktorú mám nadväzovať?

Dokážem učivo vysvetliť vlastnými slovami a rôznymi spôsobmi?

Nepoužívam príliš veľa nových/odborných/cudzích slov bez ich vysvetlenia (napr. pretože automaticky predpokladám, že im všetci študenti rozumejú)?

Hovorím dostatočne hlasno, primerane rýchlo, jasne, zrozumiteľne, bez zbytočnej slovnej vaty či pazvukov? Robím po jednotlivých myšlienkach prestávku, aby si ich študenti stihli uvedomiť, spracovať a uložiť si ich do pamäte ako nové informácie?

Získavam počas prednášky priebežnú spätnú väzbu o tom, či a ako študenti učivo pochopili?

Pýtam sa len všeobecne: „Rozumiete?“, alebo dávam správne konkrétne otázky týkajúce sa prebratého učiva?

Ako reagujem, ak nikto neodpovie? Nechám to tak, alebo oslovím niektorého zo študentov, aby skúsil odpovedať?

Uistil(a) som na začiatku semestra študentov, že sa ma môžu vždy spýtať, keď niečomu nerozumejú? Reagujem na ich otázky pokojne, bez zbytočných (ironických) poznámok, ochotne znovu vysvetlím učivo iným spôsobom?

Otázka B1.4: Prednášajúci(a) poukazoval(a) na využiteľnosť učiva v praxi a snažil(a) sa robiť predmet zaujímavým.

Na zvýšenie zrozumiteľnosti výkladu, ako aj záujmu študentov o učivo je dôležité uvádzať k jednotlivým preberaným prvkom učiva (definíciám, charakteristikám, členeniam atď.) vhodné príklady z praxe, ktoré sú pre študentov ľahko pochopiteľné a zapamätateľné. Vďaka nim vníma študent učivo predmetu ako zmyslupnnejšie, vie si ho lepšie predstaviť, čo prispieva k lepšiemu porozumeniu aj zapamätaniu si učiva.

Príklady možných otázok na reflexiu o tejto oblasti:

Viem presne uviesť, kde a ako môžu študenti využiť učivo vo svojej budúcej praxi a všeobecne v živote? Pripomínam im to priebežne počas výučby?

Uvádzam vždy aktuálne a overené informácie, ktoré študenti nemôžu spochybňovať z odborného hľadiska ani kvôli zastaranosti?

Mám na každú prednášku pripravené zaujímavosti, príklady, problémové otázky, neurčité otázky a pod. na zaujatie študentov a vyvolanie diskusie?

Mením činnosť študentov aspoň 3-krát počas prednášky – realizujem diskusiu, brainstorming, prácu s textom, samostatnú prácu, prácu vo dvojiciach, v skupinách a i.?

Otázka B1.5: Na prednáškach v tomto predmete prevažovala príjemná atmosféra.

Napriek nesporne väčšej odbornosti a skúsenostiam v porovnaní so študentmi by učiteľ nemal vystupovať povýšenecky, či dokonca arogantne. Príjemnú atmosféru na prednáškach pomáha vytvárať, ak je učiteľ usmiaty, ochotný odpovedať na otázky študentov a reaguje na nich príjemne aj v prípade, že ich odpovede nie sú správne, na prípadné nevhodné poznámky reaguje asertívne. Napriek tomu, že príjemnú atmosféru vytvára pohodové a kolegiálne vystupovanie učiteľa, treba dodržiavať hranice profesijnej komunikácie a kontaktu so študentmi.

Príklady možných otázok na reflexiu o tejto oblasti:

Môžem si úprimne odpovedať, že mám svoju prácu a študentov rád (rada)? Nepocitujem voči nim nepriateľský postoj?

Uvedomujem si, že som v prvom rade učiteľ(ka) a som tu pre študentov, ktorí mi majú byť napriek nižšiemu veku a skúsenostiam ľudsky rovnocennými partnermi?

Keď vyučujem, cítim sa príjemne a sebaisto? Ak nie, prečo? Čo mám zmeniť?

Snažím sa, napriek rôznym osobným problémom a povinnostiam, udržiavať si na výučbe dobrú náladu a vytvárať na hodine dobrú atmosféru?

Nezvyšujem hlas, nereagujem podráždene, nemávam uštipačné poznámky, neznevažujem študentov, ak niečo nevedia alebo odpovedia nesprávne?

Rozčulujú ma niektoré typy študentov? Aké a prečo? Dávam to najavo?

Reagujem pozitívne na študentov, keď spolupracujú? Používam pochvalu, neverbálne ich povzbudzujem – prikyvujem, usmievam sa?

Uvedomujem si, že ako učiteľ(ka) vystupujem ako vzor, ktorý má na tomto stupni školskej sústavy ešte poslednú možnosť výchovne pôsobiť na študentov?

Páčilo by sa mi, keby sa niekto ku mne ako študentovi(ke) správal tak, ako sa k študentom správam ja? Páčilo by sa mi, keby sa niekto takto správal k mojim študujúcim deťom?

Otázka B1.6: Prednášajúci(a) bol ochotný(á) so mnou komunikovať a odpovedať na moje otázky.

Interakcia a komunikácia učiteľa so študentmi sú nesmierne dôležité z hľadiska motivácie študentov, ako aj zrozumiteľnosti výučby. Učiteľ by mal v rámci vymedzeného času práce vždy ochotne reagovať na otázky študentov, či už počas priamej výučby alebo mimo nej. Nie je hanbou uznať, ak učiteľ výnimočne nevie na niektoré otázky odpovedať, ale nemal by ich nechať nepovšimnuté a po zistení odpovedí by sa k nim mal vrátiť. Otázky študentov sú dôležitým prejavom ich záujmu o učivo, zároveň dávajú učiteľovi spätnú väzbu o miere porozumenia učivu študentmi, preto by mali byť vždy vítané.

Príklady možných otázok na reflexiu o tejto oblasti:

Počas prednášky:

Nechávam dostatočný priestor na komunikáciu so študentmi? Bojím sa diskusie, otázok, lebo sa necítim dostatočne istý svojimi vedomosťami a bojím sa konfrontácie? Bojím sa priznať, že niečo neviem?

Nechcem diskutovať, aby som nestrácal čas, lebo chcem stihnúť všetko prebrať podľa plánu? Uvedomujem si, že učiteľ nemusí povedať všetko, čo vie, ale stačí, keď sa venuje tomu najpodstatnejšiemu a najzložitejšiemu, ostatné si dokážu študenti doštudovať sami?

Nemal by som sa na niektoré témy pozrieť hlbšie, predvídať, na čo by sa študenti mohli opýtať? Poznačil som si otázky a poznámky študentov, ktoré mi položili a potrebovali by lepšiu odpoveď, aby som sa budúci rok na ne pripravil lepšie, prípadne doplnil prednášku?

Po prednáške, počas konzultačných hodín:

Upozorňujem študentov na možnosť využiť konzultačné hodiny v prípade, že potrebujú učivo lepšie vysvetliť, ujasniť si požiadavky a pod.? Dodržiavam konzultačné hodiny?

Reagujem na e-maily pohotovo, zodpovedne, dostačujúco? Som pri odpovediach na otázky študentov dostatočne taktívny(á)?

Otázka B1.7: Študijná literatúra a iné študijné materiály k prednáškam boli vhodne spracované a ľahko dostupné.

Študijná literatúra a iné študijné materiály sú dôležitým zdrojom informácií o učive predmetu. Ich forma sa môže líšiť v závislosti od stupňa štúdia. Na prvom stupni štúdia sú dôležitým základom prehľadne a zrozumiteľne didakticky spracované učebnice a učebné texty, či už v tlačenej alebo elektronickej podobe. Na druhom stupni ich je vhodné dopĺňať aj inými zdrojmi s najnovšími poznatkami v odbore a učiť tak študentov orientovať sa v relevantných zdrojoch, aktualizovať si svoje poznatky. Na treťom stupni štúdia sú základom skôr relevantné vedecké

monografie a články, ktoré prezentujú najnovšie vedecké poznatky v príslušnej oblasti. Učiteľ by mal vždy zabezpečiť dostupnosť literatúry a študijných materiálov pre všetkých študentov.

Priklady možných otázok na reflexiu o tejto oblasti:

Sú k dispozícii aktuálna učebnica alebo skriptá, ktoré si študenti môžu požičať alebo kúpiť?

Poskytujem im študijné materiály, prezentácie? Nie sú zastaralé, povrchné, zle štruktúrované? Dá sa z nich správne pochopiť obsah, aj keď sa študent nemôže zúčastniť prednášky?

Boli slajdy v prezentácii dostatočne viditeľné? Mali vhodné písmo, farby využité na rozlíšenie dôležitých informácií?

Ak nechcem poskytnúť svoje prezentácie, prečo? Ak ich poskytujem študentom, sú upravené tak, aby vhodne slúžili ako študijný materiál na samoštúdium alebo pomôcka počas prednášok?

Obsahujú študijné materiály všetky potrebné informácie, ktoré budú študenti potrebovať, aby v priebežnom aj konečnom hodnotení uspeli čo najlepšie?

Sú študijné materiály pripravené v nadväznosti na vyučovacie ciele, ktoré majú študenti v tomto predmete dosiahnuť?

B2 Spôsob výučby na cvičeniach (Ako cvičenia podporovali moje učenie sa?)

Otázka B2.1: Mal(a) som jasnú predstavu o tom, kam počas cvičení smerujeme a čo sa od mňa očakáva.

Pre študentov a ich motiváciu aj porozumenie učivu je dôležité, aby videli zmysel v aktivitách, ktoré sa vykonávajú počas cvičení. Ciele každého cvičenia a jednotlivých aktivít počas neho by mal učiteľ vždy zrozumiteľne komunikovať, príp. by mali jasne vyplývať z informačného listu predmetu. Študenti by počas cvičenia mali mať jasnú predstavu o tom, čo a prečo sa na danom cvičení majú naučiť a ako to súvisí s plánovanými výstupmi vzdelávania v predmete a profilom absolventa ich študijného programu.

Priklady možných otázok na reflexiu o tejto oblasti:

Oznámil som jasne, čo bude obsahom cvičenia a čo očakávam od študentov? Vysvetlil som im, aké sú vyučovacie ciele daného cvičenia, ako a prečo im zvolené spôsoby práce na cvičení pomôžu ich čo najlepšie dosiahnuť?

Premyslel som si vopred a jasne som sformuloval inštrukcie k jednotlivým cvičeniam, aktivitám? Uistil som sa, že študenti chápu, čo majú robiť?

Otázka B2.2: Obsah cvičení súvisel s cieľmi predmetu a vhodne nadväzoval na prednášky.

Ak má predmet prednášky aj cvičenia, mala by byť jasná väzba medzi týmito dvoma formami výučby. Učivo a aktivity na jednotlivých cvičeniach by mali nadväzovať na prednášky, ale aj vzájomne na seba počas každého cvičenia. Na vytvorenie sústavy učiva a jeho lepšie porozumenie študentmi je tiež dôležité, aby na seba zmysluplne nadväzovali aj jednotlivé cvičenia. Učiteľ by na tieto súvislosti mal študentov priebežne upozorňovať.

Priklady možných otázok na reflexiu o tejto oblasti:

Mám sám (sama) jasnú predstavu o vyučovacích cieľoch, ktoré sa na jednotlivých cvičeniach snažím so študentmi dosiahnuť? Komunikujem ich zrozumiteľne študentom?

Nadväzovali cvičenia na učivo preberané na prednáškach?

Ak neučí ten istý učiteľ prednášky aj cvičenia, komunikujem pravidelne s príslušnými kolegami o cieľoch a obsahu predmetu, aby sme sa skoorinovali?

Smerujú cvičenia k lepšiemu pochopeniu, precvičeniu a upevneniu poznatkov z prednášok?

Otázka B2.3: Organizácia vyučovania (z hľadiska využitia času na cvičeniach, rozdelenia úloh a pod.) mi vyhovovala.

Vzhľadom na rozličné učebné štýly študentov je na cvičeniach ešte dôležitejšie ako počas prednášok, aby učebné aktivity počas nich boli pestré a striedali sa nielen počas cvičenia, ale aj počas semestra. Dôležité však je, aby učiteľ mal jasnú predstavu, čo každou aktivitou chce dosiahnuť, a aby tomu rozumeli aj študenti. Každdej aktivite by sa mal venovať adekvátny čas a ich striedanie by malo zabezpečiť menšiu monotónnosť, ale zároveň by nemalo narúšať pozornosť študentov.

Priklady možných otázok na reflexiu o tejto oblasti:

Určil som na každú zadanú úlohu primeraný čas? Stihli študenti urobiť, čo som im zadal, alebo, naopak, urobili to skôr a potom sa nudili? Ak sa to stalo, čo v tomto ohľade urobím do budúcnosti?

Ak nešlo o individuálnu prácu, ale o prácu vo dvojiciach alebo o skupinové riešenie úloh, problémov, rozdelil som študentov rovnomerne? Dostala každá skupina približne rovnako náročnú úlohu, resp. problém? Prípadne som úlohy vhodne diferencoval podľa schopností a záujmov študentov tam, kde je to možné a vhodné?

Boli aktivity na cvičeniach a aktivity na domácu prípravu vhodne vyvážené?

Otázka B2.4: Spôsob výučby na cvičeniach bol pestrý = počas semestra sa striedali viaceré metódy vyučovania a učenia sa (napr. príklady, prípadové štúdie, projekty, prezentovanie výsledkov zadaní, diskusia, hranie rolí, brainstorming, práca v skupinách, samostatná práca a i.).

Striedanie viacerých metód vyučovania a učenia sa študentov počas semestra a v rámci jedného cvičenia je dôležité na zníženie monotónnosti vyučovacieho procesu, ale najmä preto, že jednotliví študenti majú rozličné preferované štýly učenia sa a vyhovujú im rôzne typy učebných aktivít. Niektorí sa rád učia pomocou názorných ukážok a pomôcok, iní zasa počúvaním nahrávok či sledovaním videa, ďalší čítaním textov, vykonávaním praktických činností atď. Niektorí rád pracujú v tíme a diskutujú s ostatnými, iný študent preferuje samostatnú prácu a pod. Preto striedanie viacerých metód, ktoré zodpovedajú rozličným štýlom učenia sa študentov, celkovo prispieva k lepším študijným výsledkom vyučovanej skupiny študentov. Dôležité je využívať rôzne metódy aj na zvýšenie záujmu a motivácie študentov (pozri tiež otázku B1.2).

Priklady možných otázok na reflexiu o tejto oblasti:

Premyslel(a) som si pred každým cvičením, aké metódy by bolo najvhodnejšie využiť na cvičení k danej téme na čo najefektívnejšie naplnenie vyučovacích cieľov?

Striedali sa počas semestra metódy výučby vyhovujúce viacerým učebným štýlom študentov?

Využil(a) som počas semestra na cvičeniach aspoň päť z nasledujúcich metód a foriem výučby: samostatná práca, práca vo dvojiciach, skupinová práca, prípadová štúdia, diskusia, hranie rolí, brainstorming, súťaž/kvíz, práca na projekte, heuristický rozhovor so študentmi, riešenie príkladov/zadaní/problémových úloh atď.?

Otázka B2.5: Vyučujúci(a) poukazoval(a) na využiteľnosť učiva v praxi a snažil(a) sa robiť predmet zaujímavým.

Zmysluplnosť učebných aktivít je základným predpokladom záujmu študentov o predmet a v ňom preberané učivo. Študenti by mali vidieť, ako môžu jednotlivé poznatky uplatniť v praxi. Praktické príklady prispievajú tiež k lepšiemu porozumeniu a zapamätaniu si učiva.

Priklady možných otázok na reflexiu o tejto oblasti:

Zdôraznil(a) som jasne, prečo realizujeme to-ktoré cvičenie, v čom spočíva jeho význam pre študentov?

Dbám na to, aby cvičenia neboli len atraktívne a zábavné, ale aj užitočné?

Mám vopred jasnú predstavu o tom, k akému záveru pri vyhodnotení každej aktivity na cvičení máme spolu so študentmi dospieť?

Zhodnotím na konci každé cvičenie, aktivitu a poukážem na ich význam a k čomu sme dospeli?

Využívam rôzne formy a metódy vyučovania, aby bol vyučovací proces pesterší (pozri B2.4)?

Otázka B2.6: Na cvičeniach prevažovala príjemná atmosféra.

Na cvičeniach by mala vždy dominovať aktívna učebná činnosť študentov. Tú je možné lepšie stimulovať, ak sa cvičenia realizujú v príjemnej atmosfére. Preto by učiteľ mal v rámci hraníc profesionálneho vystupovania byť čo najviac priateľský, riešiť vzniknuté situácie s úsmevom a férovo. Nemal by pôsobiť povýšenecky a arogantne. Dôležitá pre vzájomnú interakciu je asertívna komunikácia, ochota učiteľa odpovedať na otázky študentov a pokojné vystupovanie tak, aby študenti na cvičenia chodili s radosťou a bez strachu.

Priklady možných otázok na reflexiu o tejto oblasti:

Vytváral(a) som na cvičení príjemnú, povzbudzujúcu, tvorivú atmosféru bez stresu? Využíval(a) som vhodný humor?

Keďže ide o aktívnu formu výučby, nechával(a) som dostatočný priestor na prejavenie sa jednotlivých študentov, ich vzájomnú diskusiu, kladenie otázok?

Vysvetľoval(a) som vždy všetko trpezlivo, aj keď študenti nepochopili zadanie na prvýkrát?

Povzbudzoval(a) som študentov pri prípadnom neúspechu, alebo keď nevedeli, ako ďalej postupovať? Pochválil(a) som ich pri dosiahnutí požadovaných výstupov?

Otázka B2.7: Vyučujúci(a) bol(a) ochotný(á) so mnou komunikovať a odpovedať na moje otázky.

Interakcia učiteľa so študentmi je nesmierne dôležitá z hľadiska motivácie študentov, ako aj zrozumiteľnosti výučby. V prípade cvičení má ešte väčší význam ako na prednáškach. Učiteľ by mal vždy ochotne reagovať na otázky študentov, či už počas cvičenia alebo mimo priamej výučby. Nie je hanbou priznať, ak učiteľ výnimočne nevie na niektoré otázky odpovedať, ale nemal by ich nechať ďalej nepovšimnuté a po zistení odpovedí by sa k nim mal vrátiť. Otázky študentov sú dôležitým prejavom ich záujmu o predmet a jeho učivo, zároveň vďaka nim učiteľ zisťuje mieru porozumenia učivu študentmi, preto by mali byť vždy vítané. Študentov je vhodné za dobré otázky pochváliť a povzbudzovať ich, aby sa pýtali vždy, keď im niečo nie je jasné.

Príklady možných otázok na reflexiu o tejto oblasti:

Počas cvičenia:

Nechávam dostatočný priestor počas cvičení na komunikáciu so študentmi? Bojím sa diskusie, otázok, lebo sa necítim dostatočne istý svojimi vedomosťami a bojím sa konfrontácie? Bojím sa priznať, že niečo neviem?

Nechcem diskutovať, aby som nestrácal čas, lebo chcem stihnúť všetko prebrať podľa plánu? Uvedomujem si, že učiteľ nemusí povedať všetko, čo vie, ale stačí, keď sa venuje tomu najpodstatnejšiemu a najzložitejšiemu, ostatné si dokážu študenti doštudovať sami?

Nemal by som sa na niektoré témy pozrieť hlbšie, predvídať, na čo by sa študenti mohli opýtať? Poznačil som si otázky a poznámky študentov, ktoré mi položili a potrebovali by lepšiu odpoveď, aby som sa na budúci rok na ne pripravil lepšie, prípadne doplnil cvičenie?

Po cvičení, počas konzultačných hodín:

Upozorňujem študentov na možnosť využiť konzultačné hodiny v prípade, že potrebujú učivo lepšie vysvetliť, ujasniť si požiadavky a pod.? Dodržiavam konzultačné hodiny?

Reagujem na e-maily pohotovo, zodpovedne, dostačujúco? Som pri odpovediach na otázky študentov dostatočne taktívny(á)?

Otázka B2.8: Od vyučujúceho(ej) som priebežne dostával(a) cennú spätnú väzbu k mojim výkonom v predmete.

Spätná väzba od učiteľa je nesmierne dôležitá počas celého vyučovacieho procesu. Formatívne hodnotenie študentov (hodnotenie, ktorého cieľom nie je udelenie bodov/známok, ale pomoc študentom pri ich ďalšom učení sa) im pomáha nasmerovať vhodnejším spôsobom ich učebné aktivity, zamerať sa na oblasti, v ktorých majú najväčšie rezervy, voliť si pre nich vhodné metódy učenia sa a pod. Je dôležité, aby hodnotenie v predmete nemalo len sumatívny charakter (v podobe udelených bodov či známok), ale sa realizovalo priebežne aj slovným komentárom s cieľom povzbudiť študentov pri dobrých výkonoch pochvalou, v prípade odhalených rezerv

v učení sa konštruktívnou kritikou spojenou s povzbudením. Učiteľ by mal pomáhať študentovi hľadať účinné metódy učenia sa, poukazovať na to, čo študent urobil nesprávne a vysvetliť mu, ako to má urobiť lepšie. V prípade šikovných študentov, ktorí sú s úlohami hotoví skôr ako spolužiaci, je vhodné dať im doplňujúce alebo rozširujúce otázky či úlohy, alebo spoločne hľadať či nabádať študentov na hľadanie alternatívnych postupov riešenia a i.

Priklady možných otázok na reflexiu o tejto oblasti:

Počas cvičenia, napr. pri samostatnej aktivite študentov, som sa nevenoval veciam nesúvisiacim s výučbou, ale zaujímal som sa o to, či študenti robia to, čo majú, a ako postupujú? Poskytoval som im priebežne spätnú väzbu?

Ak študenti nepostupovali správne, usmerňoval som ich, aby zbytočne netápali? Ak postupovali správne, ocenil som to pochvalou?

Zhodnotil som na konci cvičenia úroveň dosiahnutia cieľov cvičenia, resp. oznámil som, aký mal byť výsledok, v prípade, že mali dôjsť ku konkrétnemu riešeniu? Zdôvodnil som prečo?

Vyzdvihujem na cvičeniach úsilie, ktoré študenti vynaložili? Mám systém oceňovania najlepších, napr. body?

Oboznamujem študentov s dosiahnutým hodnotením z priebežných zadaní? Pripájam k nim aj slovné komentáre a zdôvodnenia (aspoň anonymne pre celú skupinu vo vzťahu k najčastejším chybám a identifikovaným problémom)?

Otázka B2.9: Študijná literatúra a iné študijné materiály k cvičeniam boli vhodne spracované a ľahko dostupné.

Študijná literatúra a iné študijné materiály sú dôležitým zdrojom informácií o učive predmetu. Na cvičeniach síce vychádzame z poznatkov spracovaných prehľadne v učebniciach, ale dôležité je pripraviť aj vhodné materiály, zadania a pod., s ktorými študentmi pracujú priamo na cvičeniach a zdieľať ich so študentmi vhodnými kanálmi. Učiteľ by mal vždy zabezpečiť dostupnosť študijných materiálov pre všetkých študentov.

Priklady možných otázok na reflexiu o tejto oblasti:

Sú k dispozícii aktuálna učebnica alebo skriptá, ktoré si študenti môžu požičať alebo kúpiť?

Poskytujem študentom aktuálne študijné materiály na každé cvičenie? Sú zrozumiteľné a vhodne štruktúrované? Myslím pri tom aj na študentov, ktorí sa cvičenia nemôžu zúčastniť?

Obsahujú študijné materiály všetky potrebné informácie na prácu študentov počas cvičenia alebo domácej prípravy tak, aby v priebežnom aj konečnom hodnotení uspeli čo najlepšie?

Sú študijné materiály pripravené v nadväznosti na jasne stanovené vyučovacie ciele pre každé cvičenie? Tvoria vhodnú pomôcku pri metódach vyučovania využívaných na jednotlivých cvičeniach?

BLOK C

Spôsob môjho štúdia (Ako prebiehalo moje štúdium = učenie sa v tomto predmete?)

Vyučovací proces je cieľavedomým a premyslene riadeným procesom učenia sa študentov. Tí majú prirodzený sklon hľadať vždy najľahšiu cestu, ako predmet úspešne absolvovať. Ak to spôsob výučby a hodnotenia v predmete umožňuje, často aj šikovní a motivovaní študenti sklúzu k povrchnému učeniu sa, ktoré je zvyčajne spojené s memorovaním učiva bez hlbšieho porozumenia, ktoré síce pre úspech na skúške môže niekedy stačiť, ale nevedie k trvácnym vedomostiam ani k vyššej uplatniteľnosti absolventov v praxi. Na to je potrebné, aby študenti učivo spracovali na vyšších kognitívnych úrovniach, učili sa poznatky využívať pri riešení praktických problémov, analýze a hodnotení situácií z praxe, návrhu nových riešení a pod. To sa dá dosiahnuť len vtedy, ak sú študenti v predmete nútení využívať hĺbkový prístup k učeniu sa. Tento blok otázok mapuje, do akej miery študenti vnímali príslušný predmet a podmienky jeho absolvovania tak, že ich k takémuto prístupu k štúdiu cielene viedli. Netreba si však zamieňať to, či študenti takto predmet vnímali, s tým, či s takýmto nastavením predmetu boli aj spokojní. Spokojnosť študentov je často vyššia pri intelektuálne nenáročných predmetoch, kde si vystačia s povrchným učením sa; to by však nemalo byť cieľom skutočne kvalitnej výučby.

Otázka C1: V tomto predmete sme rozoberali problematiku do hĺbky a bol pre mňa intelektuálnou výzvou.

Je dôležité, aby nastavenie podmienok a priebehu vyučovacieho procesu stimulovalo študentov k hĺbkovému prístupu k učeniu sa v predmete. Tomu je potrebné prispôsobiť nielen metódy výučby, ale aj metódy a spôsoby hodnotenia študentov. Ak je obsah učiva príliš jednoduchý, študenti oň zvyčajne strácajú záujem, alebo majú sklon k povrchnému štýlu učenia sa, ktorý nevedie k trvácnym vedomostiam. Je preto dôležité prispôsobiť náročnosť učiva a riešených úloh v predmete schopnostiam študentov. Tie by na jednej strane mali byť pre študentov zvládnutelné, ale zároveň by úspešné absolvovanie predmetu nemalo byť možné bez vynaloženia primeranej námahy a študijnej aktivity zodpovedajúcej počtu získavaných kreditov. Aby študenti učivo a úlohy v predmete vnímali ako výzvu, mala by preberaná problematika byť pre nich zaujímavá, úlohy by ich mali vtiahnuť do diania, mali by v nich vidieť zmysel a praktický prínos. Je dôležité vytvárať študentom príležitosti na objavovanie nových poznatkov, podrobné rozoberanie nastolených problémov z rôznych hľadísk, navrhovanie nových riešení a pod.

Príklady možných otázok na reflexiu o tejto oblasti:

Dozvedajú sa študenti na tomto predmete nové, neznáme informácie?

Upozorňujem dostatočne na to, prečo je učivo potrebné učiť sa do hĺbky?

Vedím vyučovanie tak, aby som študentov aktivizoval(a) a využíval(a) ich intelektovú kapacitu?

Zadávam úlohy, otázky, problémy tak, aby študenti museli prepájať poznatky z viacerých tém (učív) či dokonca predmetov a nachádzať medzi nimi súvislosti, ak ich chcú vyriešiť?

Odpovedajú mi študenti na otázky? Vyriešia problémy okamžite, bez námahy, alebo vyžadujú moje zadania čas na premýšľanie, čo naznačuje, že sú pre študentov intelektuálnou výzvou?

Otázka C2: Poznatky v tomto predmete som získaval(a) prevažne aktívnou participáciou na vyučovacom procese a premýšľaním nad preberanou problematikou.

Učenie sa študentov je aktívny proces, ktorý sa nemôže diať bez pozornosti a intelektuálnej práce študentov. Učiteľ by ich mal nabádať premýšľať o preberanej problematike, klásť im otázky, pýtať sa na ich názory. Mal by sa snažiť, aby počas celého procesu výučby venovali plnú pozornosť daniu v predmete a prevažná časť študijných aktivít by mala spočívať v činnostiach vykonávaných študentmi. Na prednáškach treba cielene vťahovať študentov do ich priebehu, primäť ich skutočne sa zamýšľať nad preberaným učivom po celý čas. Na cvičeniach sa treba usilovať nastaviť metódy práce tak, aby boli po väčšinu času aktívne zapojení všetci študenti. Tiež aby riešenia úloh vyžadovali zapojenie čo najvyšších kognitívnych úrovní a myšlienkových operácií. To všetko vedie k lepším študijným výsledkom študentov.

Príklady možných otázok na reflexiu o tejto oblasti:

Kládol(la) som premyslene a pravidelne otázky týkajúce sa učiva?

Nechával(a) som dostatok priestoru na diskusiu? Dokázal(a) som ju efektívne usmerniť?

Využíval(a) som aktivizujúce vyučovacie metódy v dostatočne miere? Viedli použité metódy k zvýšenej intelektuálnej aktivite študentov?

Vyžadoval(a) som od študentov, aby vyjadrovali svoje názory na preberané učivo, prezentovali svoje argumenty na hodine aj pri vypracovaní napr. projektov, esejí a pod.?

Mali študenti priestor na ovplyvnenie obsahu predmetu navrhnutím témy alebo kladením rôznorodých otázok?

Otázka C3: Vďaka predmetu sa cítim istejšie pri tvorivom riešení obsahovo súvisiacich nových problémov.

Keďže problémy v praxi sú rozmanité, je dôležité učiť študentov pozerat' sa na problémy vždy z viacerých perspektív, hľadať možnosti riešenia tak, aby vyhovelí všetkým zúčastneným stranám a pod. Je dôležité povzbudzovať študentov k tvorivému riešeniu problémov, koncipovať aspoň časť riešených úloh tak, aby mohli mať viaceré riešenia, alebo aby sa k riešeniu dalo dospieť viacerými spôsobmi. Inovatívne prístupy k riešeniu úloh treba pochváliť a poukazovať na to, ako sa osvojené postupy z riešenia danej úlohy dajú využiť aj pri riešení iných problémov či v iných situáciách a kontextoch.

Príklady možných otázok na reflexiu o tejto oblasti:

Nabádal(a) som študentov hľadať súvislosti medzi rôznymi témami, riešenými situáciami a i.?

Povzbudzoval(a) som ich k využívaniu špecifického pozitívneho transferu, teda upozorňoval(a) som ich na už riešené úlohy, problémy, resp. už skôr prebraté učivo, ktoré môžu využiť pri práve preberanom učive? Nabádal(a) som ich, aby si spájali skôr naučené s tým, čo sa práve učia?

Povzbudzoval(a) som ich k tvorbe nových, neobvyklých nápadov, resp. tvorivých riešení?

Otázka C4: Náročnosť tohto predmetu a čas potrebný na moje štúdium zodpovedali počtu kreditov podľa jeho informačného listu (1 kredit = 26 hodín zahrňajúcich účasť na výučbe, samoštúdium, prípravu na skúšku a pod.).

Náročnosť predmetu by mala byť adekvátne počtu získavaných kreditov, aby študenti neboli zavádzaní informáciami v informačnom liste predmetu. Z hľadiska trvácnosti vedomostí je vhodné, ak sú študijné aktivity a záťaž študentov rozložené rovnomerne počas celého semestra. Preto by jednotlivé činnosti, úlohy a očakávané výstupy mali byť zmysluplne rozložené na všetky týždne semestra a malo by sa počítať aj so zodpovedajúcim časom na záverečné opakovanie a prípravu na skúšku. Napríklad ak má predmet výmeru 6 kreditov a má 2 hodiny prednášok aj cvičení každý týždeň, aj v prípade plnej účasti na nich to znamená $26 + 26 = 52$ hodín času štúdia za semester, čo samo o sebe zodpovedá len 2 kreditom. Preto treba mať premyslené učebné aktivity mimo týchto časov, ktorým by študenti mali venovať spolu ďalších 4×26 hodín času štúdia (napr. prácou na projektoch, domácich úlohách, prípravou na skúšku a i.). Ideálne je nastaviť systém hodnotenia tak, aby vyžadoval časť tohto času vynakladať už počas semestra na pravidelnú prípravu na predmet. Ak v tejto otázke učiteľ zistí, že študenti nemali pocit, že náročnosť predmetu zodpovedá získaným kreditom, mal by sa zamyslieť, či mali pocit väčšej alebo, naopak, menšej než požadovanej študijnej záťaže a podľa toho prijať opatrenia.

Príklady možných otázok na reflexiu o tejto oblasti:

Mám jasnú predstavu o tom, koľko by jednotlivé študijné aktivity v predmete mali študentom v priemere trvať?

Bol môj predmet príliš náročný v porovnaní s ostatnými predmetmi s rovnakým počtom kreditov?

Bol môj predmet málo náročný v porovnaní s ostatnými predmetmi s rovnakým počtom kreditov?

BLOK D

Výsledky môjho štúdia (učenia sa) a ich hodnotenie

Systém hodnotenia v predmete je pre väčšinu študentov hlavným indikátorom toho, aký prístup k učeniu sa majú zvoliť. Nevhodne nastavené metódy hodnotenia môžu doslova zničiť efekt aj najlepšie premyslených metód výučby počas semestra. Študenti im totiž nebudú venovať potrebnú pozornosť, ak nereflektujú kritériá a metódy, na základe ktorých budú v predmete hodnotení (na základe ktorých budú získavať body a známku v predmete). Preto je dôležité po skončení skúškového obdobia skúmať aj to, ako študenti vnímali využitý systém hodnotenia, a zamyslieť sa nad tým, do akej miery zvolené metódy hodnotenia a váha bodov za každú z nich nadväzovali na stanovené vyučovacie ciele a využívané metódy výučby a učenia sa počas semestra. Zvolené metódy hodnotenia by mali jednoznačne overovať skutočné dosiahnutie plánovaných výstupov vzdelávania jednotlivými študentmi.

Otázka D1: Hodnotenie predmetu (napr. skúška) vhodne nadväzovalo na ciele predmetu, obsah prebratého učiva a spôsob výučby.

Ciele výučby by mali byť stanovené tak, aby bolo možné merať mieru ich naplnenia a zvolené metódy priebežného aj záverečného hodnotenia študentov v každom predmete by mali na tieto ciele vhodne nadväzovať. Rovnako je dôležité smerovať všetky študijné aktivity počas semestra (či už priamo na hodinách alebo v rámci domácej prípravy) k tomu, aby študenti boli pri hodnotení ich výkonov úspešní.

Príklady možných otázok na reflexiu o tejto oblasti:

Aké výstupy vzdelávania sme overovali jednotlivými súčasťami priebežného a záverečného hodnotenia študentov? Zabezpečil systém hodnotenia overenie dosiahnutia všetkých hlavných očakávaných výstupov vzdelávania v predmete?

Nadväzovala každá metóda hodnotenia (napr. body za prezentáciu, odovzdanú esej, obhajobu projektu, aktivitu na cvičeniach, zápočtovú písomku, ústnu skúšku atď.) na niektorý z hlavných vyučovacích cieľov predmetu?

Viedli sme študentov k úspešnému zvládnutiu každej časti hodnotenia vhodnými metódami výučby a učenia sa počas semestra?

Zodpovedali skúškové otázky obsahu, ktorý sa preberal počas semestra?

Zodpovedali úlohy pri skúšaní a hodnotení spôsobu výučby (napr. ak chcem viesť na skúške so študentom diskusiu, počuť ich argumentovať a pod., viedli ich k tomu aj aktivity na hodine)?

Otázka D2: Kritériá na úspešné absolvovanie predmetu boli pre mňa od začiatku zrozumiteľné.

Každý študent by mal mať od začiatku semestra dostatok informácií o tom, ako bude vyzeráť priebežné hodnotenie aj skúška v predmete a čo všetko musí urobiť pre to, aby predmet úspešne zvládol. Nemalo by sa stať, že ho na skúške niečo prekvapí.

Priklady možných otázok na reflexiu o tejto oblasti:

Mali študenti jasné podmienky a kritériá hodnotenia v mojom predmete od začiatku semestra?

Mali študenti možnosť pýtať sa na spôsob hodnotenia v prípade nejasností?

Vysvetlil(a) som študentom, prečo sú v predmete zvolené dané metódy hodnotenia a ako súvisia s tým, čo sa v predmete majú naučiť a čo sa bude robiť počas semestra?

Otázka D3: Spôsob hodnotenia v predmete považujem za spravodlivý, vedúci k objektívnym záverom.

Ak sú vyučovacie ciele a výstupy vzdelávania v predmete formulované správne, mali by zvolené metódy hodnotenia umožniť jednoznačne zmerať, do akej miery boli tieto ciele naplnené. Učiteľ by mal vedieť svoje hodnotenie (pridelené počty bodov, známky) študentovi vždy jasne a zrozumiteľne zdôvodniť vo väzbe na kritériá hodnotenia odrážajúce ciele výučby.

Priklady možných otázok na reflexiu o tejto oblasti:

Zostavil(a) som otázky na ústnu aj písomnú časť skúšky tak, aby boli porovnateľne náročné pre každého študenta?

Zachytil(a) som v písomnej skúške všetky preberané témy a v rozsahu, ktorý im bol venovaný pri výučbe?

Pýtam sa len na to, čo som vyučoval(a) alebo som odporučil(a) študentom nastudovať si?

Sú otázky a zadania úloh formulované jednoznačne a zrozumiteľne? Mám jednoznačne určený spôsob hodnotenia odpovedí, aby som zabezpečil objektivnosť a spravodlivosť?

Zohľadnil(a) som pri celkovom hodnotení v primeranej miere aj hodnotenie priebežných zadaní? Vedel(a) som zrozumiteľne zdôvodniť pridelené body za každú súčasť priebežného hodnotenia každému študentovi?

Zabezpečil(a) som každému študentovi rovnaké podmienky počas skúšania/overovania dosiahnutých výkonov?

Otázka D4: Metódy preverovania vedomostí a zručností získaných v tomto predmete si vyžadovali hlbšie porozumenie učivu.

Ak chceme, aby študenti boli nútení zamýšľať sa nad preberaným učivom, je potrebné tomu prispôbiť aj obsah skúšania v predmete. Ak na úspešné zvládnutie zadávaných úloh či otázok v písomke alebo teste stačí, ak sa študent naučí učivo naspamäť, môžeme očakávať, že predmet úspešne zvládnu aj tí študenti, ktorí učivo skutočne neporozumeli, resp. nie sú schopní súvisiace poznatky využiť v praxi, nevedia pomocou nich analyzovať, posúdiť či vyriešiť problém a pod.

Priklady možných otázok na reflexiu o tejto oblasti:

Vyžadovali skúškové otázky len pamäťové učenie alebo aj učenie s porozumením? Museli študenti pri odpovedaní využívať analýzu, syntézu, komparáciu, indukciu, dedukciu a pod.?

Využíval(a) som v písomke otvorené otázky, kde študenti musia sformulovať vlastnú odpoveď?

Zahrňalo preverovanie osvojených vedomostí a zručností aj ich praktické využitie?

Ktoré súčasti priebežného a záverečného hodnotenia v predmete (ne)bolo možné zvládnuť bez skutočného porozumenia učivu a bez schopnosti využívať poznatky na riešenie problémov?

Otázka D5: Na konci predmetu rozumiem súvisiacej problematike oveľa lepšie ako na začiatku.

Ak študenti vnímajú tento aspekt negatívne, treba sa zamyslieť nad celou koncepciou predmetu. Problém môže byť v neadekvátnych cieľoch výučby, ktoré nezodpovedajú vstupným schopnostiam študentov, ale aj v nevhodne zvolených metódach výučby, ktoré nevedli študentov k hĺbkovému prístupu k učeniu sa. Pri povrchnom učení sa môže síce študent predmet úspešne zvládnuť (ak sú nesprávne zvolené kritériá a metódy hodnotenia), ale v skutočnosti mu ostane pocit, že učivu aj tak neporozumel a nevie ho využiť.

Priklady možných otázok na reflexiu o tejto oblasti:

Sú ciele predmetu adekvátne schopnostiam študentov? Nadväzujú vhodne na predchádzajúce predmety študijného plánu?

Viedli zvolené metódy výučby študentov k hĺbkovému prístupu k učeniu sa?

Overovali zvolené metódy hodnotenia študentov v predmete mieru naplnenia stanovených vyučovacích cieľov a výstupov vzdelávania?

BLOK E

Celkové zhodnotenie predmetu

Otázka E1: Celkovo vnímam predmet ako prínosný pre absolventa môjho študijného programu.

Ak študent nevníma predmet ako prínosný pre absolventa študijného programu, môže to mať dve základné príčiny. Buď skutočne neporozumel významu predmetu, alebo daný predmet naozaj nemá jasný vzťah k profilu absolventa. V prvom prípade je potrebné zamyslieť sa, ako jasnejšie komunikovať zmysel predmetu pre študentov, či už v rámci informačného listu, alebo počas komunikácie učiteľa so študentmi. V druhom prípade treba zvážiť zaradenie predmetu v študijnom pláne, resp. prehodnotiť ciele, obsah a metódy práce v predmete. To je skôr úloha osôb zodpovedných za študijný program a garanta predmetu než samotného učiteľa.

Príklady možných otázok na reflexiu o tejto oblasti:

Je predmet vhodne zaradený v študijnom pláne?

Je užitočný pre absolventov tohto študijného programu?

Je vyučovaný v takom rozsahu a na takej úrovni náročnosti obsahu, ako ho potrebujú študenti tohto študijného programu?

BLOK F

Otvorené otázky

V tejto časti dotazníka majú študenti možnosť vyjadriť sa k ľubovoľným oblastiam výučby predmetu – teda aj k takým, ktoré neboli mapované v iných častiach dotazníka. Majú tiež možnosť uviesť vysvetlenia k svojmu hodnoteniu vybraných aspektov predmetu a pod. Táto časť dotazníka je pre učiteľa nesmierne cenná, lebo mu môže pomôcť lepšie porozumieť príčinám študentmi horšie vnímaných oblastí výučby predmetu, a tým aj nájsť vhodné námety na jeho vylepšenie do budúcnosti. Dôležité je, aby sa v tejto časti nevyskytovali nevhodné osobné nářky a invektívy, resp. aby takéto nekonštruktívne odpovede študentov boli odfiltrované alebo preformulované do podoby konštruktívnej kritiky ešte predtým, než sa odpovede sprístupnia príslušným učiteľom.

Otázka F1: Čo najviac oceňujete a čo vám najviac pomáhalo učiť sa v tomto predmete?

Je dôležité počúvať, čo študentom pomáha pri učení sa, a zvážiť, nakoľko je možné tento typ aktivít v predmete využívať v ešte väčšej miere. Stále však treba mať na pamäti, že nie je prioritná spokojnosť študentov, ale v prvom rade vhodnosť zvolených metód práce vo väzbe na dosahované ciele a tiež to, do akej miery dané metódy prispievajú skutočne k často menej obľúbenému, ale výrazne účinnejšiemu hĺbkovému učeníu sa.

Otázka F2: Aké zmeny navrhujete z hľadiska cieľov, obsahu, spôsobu výučby alebo hodnotenia v predmete?

Otázka F3: Ďalšie komentáre, návrhy a odporúčania.

Námety od študentov v týchto otázkach môžu byť veľmi inšpiratívne. Treba ich však pozorne zvážiť, pretože často niečo vyhovuje iba malej skupine študentov a prijatá zmena na základe jedného odporúčania by sa v konečnom dôsledku mohla z hľadiska celkových študijných výsledkov v predmete prejaviť negatívne. Zodpovednosť za spôsob realizácie predmetu a výsledky študentov v ňom spočíva vždy na pleciach učiteľov. Preto v tejto časti učiteľ síce má hľadať námety na zdokonaľovanie svojho predmetu, ale mal by ich vždy kriticky zhodnotiť a pozorne zvážiť, či a akým spôsobom sú tieto námety skutočne vhodné na skvalitnenie výučby a učenia sa študentov v danom predmete.

Príloha: Dotazník študentskej ankety pilotne overovaný v akademickom roku 2021/2022 na Národohospodárskej fakulte EU v Bratislave

A. Osobná participácia v predmete (Čo som spravil ja ako študent pre učenie sa v tomto predmete?)									
1.	Na začiatku semestra som bol(a) motivovaný(á) vynaložiť požadované úsilie a vyčleniť si potrebný čas na štúdium a učenie sa v tomto predmete:	1 - úplne súhlasím	2 - skôr súhlasím	3 - skôr nesúhlasím	4 - úplne nesúhlasím	5 - neviem posúdiť			
2.	Počet mojich aktívnych účastí na prednáškach z tohto predmetu:	10 – 13 krát	7 – 9 krát	4 – 6 krát	0 – 3 krát	tento predmet nemal prednášky			
3.	Počet mojich aktívnych účastí na cvičeniach z tohto predmetu:	10 – 13 krát	7 – 9 krát	4 – 6 krát	0 – 3 krát	tento predmet nemal cvičenia			
4.	Príprave na vyučovací proces v tomto predmete som počas semestra venoval(a) týždenne v priemere:	4 a viac hodín	2 – 3 hodiny	najviac 1 hodinu	väčšinu týždňov som sa nepripravoval(a) vôbec				
5.	Štúdium na záverečné hodnotenie (skúšku/uzatvorenie aktívnej formy výučby) v tomto predmete mi trvalo približne:	25 a viac hodín	17 – 24 hodín	9 – 16 hodín	0 – 8 hodín				
6.	Moje konečné hodnotenie (známka) v predmete:	A - výborne	B - veľmi dobre	C - dobre	D - uspokojivo	E - dostatočne	FX - nedostatočne	ABS - absolvoval	Nemám hodnotenie
B1. Spôsob výučby na prednáškach (Ako prednášky podporovali moje učenie sa?)									
1.	Mal(a) som jasnú predstavu o cieľoch jednotlivých prednášok a ich vzájomnej nadväznosti:	1 - úplne súhlasím	2 - skôr súhlasím	3 - skôr nesúhlasím	4 - úplne nesúhlasím	5 - neviem posúdiť			
2.	Počas semestra sa na prednáškach striedali viaceré vyučovacie metódy (napr. vysvetľovanie, názorné ukážky, diskusia, problémový výklad, brainstorming a i.):	1 - úplne súhlasím	2 - skôr súhlasím	3 - skôr nesúhlasím	4 - úplne nesúhlasím	5 - neviem posúdiť			
3.	Učivo na prednáškach bolo vysvetľované zrozumiteľne:	1 - úplne súhlasím	2 - skôr súhlasím	3 - skôr nesúhlasím	4 - úplne nesúhlasím	5 - neviem posúdiť			
4.	Prednášajúci(a) poukazoval(a) na využiteľnosť učiva v praxi a snažil(a) sa robiť predmet zaujímavým:	1 - úplne súhlasím	2 - skôr súhlasím	3 - skôr nesúhlasím	4 - úplne nesúhlasím	5 - neviem posúdiť			
5.	Na prednáškach v tomto predmete prevažovala príjemná atmosféra:	1 - úplne súhlasím	2 - skôr súhlasím	3 - skôr nesúhlasím	4 - úplne nesúhlasím	5 - neviem posúdiť			
6.	Prednášajúci(a) bol ochotný(á) so mnou komunikovať a odpovedať na moje otázky:	1 - úplne súhlasím	2 - skôr súhlasím	3 - skôr nesúhlasím	4 - úplne nesúhlasím	5 - neviem posúdiť			
7.	Študijná literatúra a iné študijné materiály k prednáškam boli vhodne spracované a ľahko dostupné:	1 - úplne súhlasím	2 - skôr súhlasím	3 - skôr nesúhlasím	4 - úplne nesúhlasím	5 - neviem posúdiť			
B2. Spôsob výučby na cvičeniach (Ako cvičenia podporovali moje učenie sa?)									
1.	Mal(a) som jasnú predstavu o tom, kam počas cvičení smerujeme a čo sa odo mňa očakáva:	1 - úplne súhlasím	2 - skôr súhlasím	3 - skôr nesúhlasím	4 - úplne nesúhlasím	5 - neviem posúdiť			
2.	Obsah cvičení súvisel s cieľmi predmetu a vhodne nadväzoval na prednášky:	1 - úplne súhlasím	2 - skôr súhlasím	3 - skôr nesúhlasím	4 - úplne nesúhlasím	5 - neviem posúdiť			
3.	Organizácia vyučovania (z hľadiska využitia času na cvičeniach, rozdelenia úloh a pod.) mi vyhovovala:	1 - úplne súhlasím	2 - skôr súhlasím	3 - skôr nesúhlasím	4 - úplne nesúhlasím	5 - neviem posúdiť			
4.	Spôsob výučby na cvičeniach bol pestrý = počas semestra sa striedali viaceré metódy vyučovania a učenia sa (napr. príklady, prípadové štúdie, projekty, prezentovanie výsledkov zadani, diskusia, hranie rolí, brainstorming, práca v skupinách, samostatná práca a i.):	1 - úplne súhlasím	2 - skôr súhlasím	3 - skôr nesúhlasím	4 - úplne nesúhlasím	5 - neviem posúdiť			

Príloha: Dotazník študentskej ankety pilotne overovaný v akademickom roku 2021/2022 na Národohospodárskej fakulte EU v Bratislave

5.	Vyučujúci(a) poukazoval(a) na využiteľnosť učiva v praxi a snažil(a) sarobiť predmet zaujímavým:	1 - úplne súhlasím	2 - skôr súhlasím	3 - skôr nesúhlasím	4 - úplne nesúhlasím	5 - neviem posúdiť
6.	Na cvičeniach prevažovala príjemná atmosféra:	1 - úplne súhlasím	2 - skôr súhlasím	3 - skôr nesúhlasím	4 - úplne nesúhlasím	5 - neviem posúdiť
7.	Vyučujúci(a) bol(a) ochotný(á) so mnou komunikovať a odpovedať na moje otázky:	1 - úplne súhlasím	2 - skôr súhlasím	3 - skôr nesúhlasím	4 - úplne nesúhlasím	5 - neviem posúdiť
8.	Od vyučujúceho(ej) som pribežne dostával(a) cennú spätnú väzbu k mojim výkonom v predmete:	1 - úplne súhlasím	2 - skôr súhlasím	3 - skôr nesúhlasím	4 - úplne nesúhlasím	5 - neviem posúdiť
9.	Študijná literatúra a iné študijné materiály k cvičeniam boli vhodne spracované a ľahko dostupné:	1 - úplne súhlasím	2 - skôr súhlasím	3 - skôr nesúhlasím	4 - úplne nesúhlasím	5 - neviem posúdiť
C. Spôsob môjho štúdia (Ako prebiehalo moje štúdium = učenie sa v tomto predmete?)						
1.	V tomto predmete sme rozoberali problematiku do hĺbky a bol pre mňa intelektuálnou výzvou:	1 - úplne súhlasím	2 - skôr súhlasím	3 - skôr nesúhlasím	4 - úplne nesúhlasím	5 - neviem posúdiť
2.	Poznatky v tomto predmete som získaval(a) prevažne aktívnou participáciou na vyučovacom procese a premýšľaním nad preberanou problematikou:	1 - úplne súhlasím	2 - skôr súhlasím	3 - skôr nesúhlasím	4 - úplne nesúhlasím	5 - neviem posúdiť
3.	Vďaka predmetu sa cítim istejšie pri tvorivom riešení obsahovo súvisiacich nových problémov:	1 - úplne súhlasím	2 - skôr súhlasím	3 - skôr nesúhlasím	4 - úplne nesúhlasím	5 - neviem posúdiť
4.	Náročnosť tohto predmetu a čas potrebný na moje štúdium zodpovedali počtu kreditov za jeho absolvovanie (1 kredit = 26 hodín zahŕňajúcich účasť na výučbe, samoštúdium, prípravu na skúšku a pod.):	1 - úplne súhlasím	2 - skôr súhlasím	3 - skôr nesúhlasím	4 - úplne nesúhlasím	5 - neviem posúdiť
D. Výsledky môjho štúdia (učenia sa) a ich hodnotenie						
1.	Hodnotenie v predmete vhodne nadväzovalo na ciele predmetu, obsah prebratého učiva a spôsob výučby:	1 - úplne súhlasím	2 - skôr súhlasím	3 - skôr nesúhlasím	4 - úplne nesúhlasím	5 - neviem posúdiť
2.	Kritériá na úspešné absolvovanie predmetu boli pre mňa od začiatku zrozumiteľné:	1 - úplne súhlasím	2 - skôr súhlasím	3 - skôr nesúhlasím	4 - úplne nesúhlasím	5 - neviem posúdiť
3.	Spôsob hodnotenia v predmete považujem za spravodlivý, vedúci k objektívnym záverom:	1 - úplne súhlasím	2 - skôr súhlasím	3 - skôr nesúhlasím	4 - úplne nesúhlasím	5 - neviem posúdiť
4.	Metódy preverovania vedomostí a zručností získaných v tomto predmete si vyžadovali hlbšie porozumenie učivu:	1 - úplne súhlasím	2 - skôr súhlasím	3 - skôr nesúhlasím	4 - úplne nesúhlasím	5 - neviem posúdiť
5.	Na konci predmetu rozumiem súvisiacej problematike oveľa lepšie ako na začiatku:	1 - úplne súhlasím	2 - skôr súhlasím	3 - skôr nesúhlasím	4 - úplne nesúhlasím	5 - neviem posúdiť
E. Celkové zhodnotenie predmetu						
1.	Celkovo vnímam predmet ako prínosný pre absolventa môjho študijného programu:	1 - úplne súhlasím	2 - skôr súhlasím	3 - skôr nesúhlasím	4 - úplne nesúhlasím	5 - neviem posúdiť
2.	Čo najviac oceňujete a čo vám najviac pomáhalo učiť sa v tomto predmete:					
3.	Aké zmeny navrhujete z hľadiska cieľov, obsahu, spôsobu výučby alebo hodnotenia v predmete:					
4.	Ďalšie komentáre, návrhy a odporúčania:					